

відтворюють загальні та індивідуальні закони розвитку некомерційних суб'єктів, зокрема, з використанням багатofакторних математичних моделей. Отримана економетрична модель, котра відображає залежність між керованими чинниками маркетингу та соціальним ефектом, є адекватною і може бути використана для прогнозування величини неекономічного внеску вітчизняних некомерційних суб'єктів у суспільство.

Олена БРИНДЗЯ

Тернопільський національний економічний університет

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції на світовому ринку в сучасних умовах визначається рівнем застосування передових інноваційних енерго-, ресурсо- і трудозберігаючих технологій, що відповідають високим екологічним та енергономічним вимогам. Саме такі технології з використанням високопродуктивної техніки зумовлюють прогресивний розвиток рослинництва, а саме: досягається економія ресурсів (паливно-мастильних матеріалів, добрив, праці, часу та амортизаційних відрахувань); зберігається й відновлюється родючість ґрунту (поліпшуються його хімічні, фізичні та біологічні властивості, підвищується вміст органічної речовини); зменшується або усувається ерозія ґрунтів (немає необхідності витратити додаткові кошти на вирішення цієї проблеми); поліпшується водний режим ґрунту (за рахунок більш якісного нагромадження і утримання вологи); створюються сприятливі умови для екологічного управління бур'янами у посівах; зменшується залежність урожаю від погодних умов; зростає урожайність сільськогосподарських культур; поліпшується якість продукції (екологічно чиста продукція); на принципово новий рівень виходить загальна агрокультура.

Висока конкурентоспроможність будь-якого господарства означає, використання всіх його ресурсів настільки ефективно, щоб воно було більш прибутковим ніж його головні конкуренти. Це одночасно передбачає, що господарство займає стабільне місце на ринку товарів та послуг та його продукція користується постійним попитом. Необхідно вміти відслідковувати зміни, що відбуваються і проводити відповідні перетворення в політиці ведення виробництва та реалізації товарів.

Прагнучи до гнучкого використання своїх внутрішніх можливостей, сільське господарство повинно забезпечити собі технологічну та економічну ефективність не нижче галузевої. Тобто, воно повинно знайти спосіб оптимального поєднання бажаної технологічної та економічної ефективності, щоб забезпечити найкращі технологічні та економічні умови пропозиції.

До форм та методів максималізації внутрішніх можливостей на основі проведення інноваційної, технологічної політики, направленої, по-перше, на постійне гнучке використання "ноу-хау" в технологіях виробництва, що дозволяє підприємству стати лідером у випуску даної продукції, по-друге, на забезпечення високої якості, по-третє, на оптимальну збутову політику.

Проблема посилення конкурентоспроможності продукції підприємств аграрного сектора України на продовольчому ринку все більш є актуальною і призводить до перетворення вітчизняного ринку на ринок збуту європейського продовольства і продукції сільського господарства, зумовить поглиблення кризи в аграрному секторі і розвитку сільських територій та створить загрозу продовольчій безпеці держави.

З урахуванням існуючих проблем, а також позитивного зарубіжного досвіду, видається доцільною реалізація заходів у контексті підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції аграрного сектора на європейському ринку за наведеними нижче основними напрямками.

1. Налагодження сучасної інфраструктури аграрного ринку за допомогою: створення інфраструктури для консалтингу, навчання та підвищення кваліфікації фермерів і сільськогосподарських спеціалістів; будівництво шляхів, налагодження системи водопостачання, меліоративних споруд.

2. Збільшення експортного потенціалу вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції через наступні: покращання репутації України на міжнародному ринку продовольства як країни-виробника екологічно чистих і безпечних продуктів. У зв'язку з цим необхідно не тільки розробити, а й реалізувати державну програму просування українських агропромислових товарів, сільськогосподарської продукції і продовольства на зовнішні ринки, а також створення механізму надання фінансової підтримки підприємствам через механізм здешевлення коротко і довгострокових кредитів для модернізації та реконструкції виробництва.

3. Налагодження співпраці між виробниками сільськогосподарської продукції та дослідними установами через: фінансування з державного бюджету наукових досліджень, підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для виробничої і соціальної сфери села, стимулювання розвитку територіально-виробничих та агротехнічних комплексів виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції,

4. Використання позитивного досвіду іноземних країн у регулюванні ринку аграрної продукції у напрямі зміцнення конкурентоспроможності АПК.

Як свідчить досвід європейських країн, застосування запропонованих заходів як на локальному, так і на регіональному та загальнодержавному рівнях має підвищити рівень конкурентоспроможності продукції АПК та забезпечити їй належне місце у ієрархії споживчих продуктів на європейському продовольчому ринку.

Софія ВОЙЦЕХОВСЬКА

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

д.е.н., професор, завідувач кафедри

менеджменту та публічного управління М. М. Шкільняк

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗГЛЯДУ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ

На кожному етапі розвитку світової економіки загалом та української зокрема існували різні підходи до визначення «оборотних активів». При цьому, дефініція виникла відносно недавно – на початку минулого століття. У змістовому наповненні цього поняття і закладена суть ефективного управління оборотними активами.

Згідно з Положенням бухгалтерського обліку 2 "Баланс" оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [3]. Шелудько В.М. стверджує, що оборотними активами є активи, що обслуговують господарський процес і забезпечують його неперервність. Оборотними активами підприємства є сировина, матеріали, паливо, тара, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція, ліквідні цінні папери, грошові кошти, а також дебіторська заборгованість, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів [4].

Таким чином, можна вважати, що управління оборотними активами є процес регулювання діяльності стосовно вищезгаданих об'єктів підприємницької діяльності, зокрема в аспектах планування, організації та контролю ними.

Частка оборотних активів в загальних активах підприємства може бути різною в залежності від галузі, в якій воно працює, але, незважаючи на це, пріоритет повинен бути зміщений в сторону не частки оборотного капіталу, а оптимальному її співвідношенні. В